

بستن کمر بند می تواند خطر مرگ و میر را در سرنشینان صندلی عقب، ۲۵ تا ۷۵ درصد کاهش دهد.

نماد پیشرفت در ایران از دید خارجی ها

در سال های اخیر که ساخت مال های بزرگ رونق گرفته است مرکز خرید و فرهنگی کوروش با ۱۲ سال سینما، واحدهای تجاری و اداری و رستوران های مختلف یکی از بزرگترین مراکز خرید تهران به شمار می رود. مجتمع بزرگ و عظیمی که حتی گروهی از مستند سازان ژاپنی شبکه NHK را از این کشور راهی ایران کرد تا در این باره فیلم بسازند. این مستند سازان که از مناطق و بازارهای مختلف در شهرهای مختلف کشور فیلم تهیه کرده بودند کوروش مال را به عنوان نماد پیشرفت در ایران معرفی کردند.

رو در رو با مهداد جاویدی نژاد طراح و معمار مرکز خرید کوروش

اشغالزایی مال ها مهم تر از ترافیک است اما...

به ناز مقدسی | شهر یور ماه سال ۹۳ ساکنان غرب تهران به خصوص آنهایی که گذر شان به اتوبان ستاری افتاد، غافلگیر شدند. افتتاح مرکز تجاری و فرهنگی بزرگی در حاشیه این بزرگراه که سیل جمعیت را به سمت خود می کشاند هم اتفاق خوبی را برای زندگی شهرنشینان رقم زد و هم بار ترافیکی سنگینی را به شهر تحمیل کرد. مجموعه ای از اتفاقات مثبت و منفی که حالا ۵ سال از عمرش می گذرد و اگر این مجتمع بزرگ تجاری توانست فضای مناسبی را برای اوقات فراغت مردم فراهم کند و رکورد حضور ۱۰۰ هزار نفر در روز را در کارنامه اش ثبت کند از طرف دیگر رکورد ترافیک اتوبان ستاری را هم زده است. با همه این ها زمین مجتمع کوروش زمینی با کاربری تجاری بود که به گفته آرشیتکت آن اگر کوروش ساخته نمی شد یک آرشیتکت دیگر می آمد و این زمین را با همین مشخصات می ساخت. مهندس مهداد جاویدی نژاد طراح و معمار اصلی مرکز تجاری و فرهنگی کوروش که پروژه های بزرگی را در روزنامه کاریش به ثبت رسانده و در روزها «شهروند» به گفت و گو نشست. از او درباره حضورش در این پروژه و جواش مثبت و منفی که رکورد خیل چینی ها را در شهر جابه جا کرد پرسیدم و او از این تریبون برای توضیح و حتی عذر خواهی از مردم استفاده کرد.

عکس ها: نسیم اعتمادی / شهر وند

کوروش لوکس یا اقتصادی

• مغازه های کوروش گران است یا نه؟ منظورم این است که معمولا در مراکز تجاری قیمت مغازه ها در طبقات مختلف قیمت فاحشی با یکدیگر دارند؛ مثلا در خیلی از مراکز خرید قیمت مغازه های طبقه همکف خیلی بیشتر از طبقات پایین یا بالا است؛ در کوروش کدام طبقات گران تر هستند؟
 مادر طراحی کوروش به این موضوع خیلی توجه کردیم؛ همکف ها را زیاد کردیم تا قابلیت فروش و ارزش متر مربع بالا برود. بنابراین در طراحی باید ورودی های ساختمان به شکلی باشند که وقتی مردم از طبقات مختلف وارد ساختمان می شوند، تشخیص اینکه کدام طبقه همکف است، سخت باشد. فکر می کنم تا حدی هم موفق شدیم چرا که الان خیلی ها می گویند که اگر همه ورودی ها را ندیده باشند، نمی دانند طبقه همکف کدام است. همین هم شده که اگر الان قیمت یک مغازه در طبقه اول متری ۱۰۰ تا ۱۱۰ میلیون تومان است در طبقه همکف هم قیمت همین است.
 • کوروش یکی از مجموعه هایی است که اقسار مختلف جامعه را به سمت خود کشانده است؛ اما به نظر می رسد اوایل کار کوروش کارش را با مغازه های لوکس و اجناس گران قیمت شروع کرد اما کم کم این روند تغییر کرد و مغازه ها و رستوران ها اقتصادی تر شدند. خود شما قبل از افتتاح کوروش قصد داشتید این مجموعه، لوکس و مخصوص قشری خاص باشد یا مکانی برای همه اقشار جامعه؟
 این موضوع به دیدگاه های کارفرما برمی گردد و طبیعتا طراح با توجه به نیاز و خواسته سرمایه گذار ایده را اجرایی می کند. با این حال از ابتدا کوروش برای همه اقشار جامعه ساخته شد؛ یعنی قرار شد که هم فروشگاه های کوچک در این جا باشد و هم فروشگاه هایی بزرگتر برای برندها ساخته شود. الان هم این اتفاق افتاده است و در واقع این مجموعه هوبت عمومی پیدا کرده و مورد استفاده همه اقشار جامعه است.

• آقای جاویدی نژاد در سال های اخیر روند طراحی ساختمان ها در ایران بر اساس است که ظاهر و نمای ساختمان ها از داخل آنها شیک تر است اما این اتفاق شامل مجتمع کوروش نمی شود؛ چرا؟!
 اتفاقا این موضوع در طراحی مدنظر ما بود. مردم وقتی وارد کوروش می شوند، احساس می کنند با بقیه مراکز خرید فرق دارد و حتی احساس رضایت می کنند. ما می خواستیم کاری کنیم که داخل کوروش از بیرونش بااهت تر باشد، یعنی وقتی مردم وارد ساختمان می شوند، بگویند چقدر این جا بزرگ است، اما از بیرون اصلا معلوم نیست!

• آقای جاویدی نژاد در سال های اخیر روند طراحی ساختمان ها در ایران بر اساس است که ظاهر و نمای ساختمان ها از داخل آنها شیک تر است اما این اتفاق شامل مجتمع کوروش نمی شود؛ چرا؟!
 اتفاقا این موضوع در طراحی مدنظر ما بود. مردم وقتی وارد کوروش می شوند، احساس می کنند با بقیه مراکز خرید فرق دارد و حتی احساس رضایت می کنند. ما می خواستیم کاری کنیم که داخل کوروش از بیرونش بااهت تر باشد، یعنی وقتی مردم وارد ساختمان می شوند، بگویند چقدر این جا بزرگ است، اما از بیرون اصلا معلوم نیست!

اهمیت داشت و هر چند ما مجوز گرفته بودیم، اما باز هم برای کم کردن بار ترافیکی که احتمالش را می دادیم، طبقه همکف را با یک عقب نشینی ساختیم تا این بزرگراه فضایی برای نفس کشیدن عابران هم بگذارد. علاوه بر این یک کنار گذر درست کردیم تا ورودی پارکینگ باشد و از طرف دیگر حتی رمپ های ورود به پارکینگ را به شکلی طراحی کردیم که ترافیک روان باشد و خودروها برای پارک کردن پشت به پشت هم گیر نیفتند. با همه اینها درست است که هنوز هم صف و ترافیک وجود دارد، اما ما همه تلاش مان را برای کم کردن این بار ترافیکی انجام دادیم.

• روند رشد جمعیت رو به افزایش است؛ جمعیتی که در آینده ای نزدیک قطعا بار ترافیکی بیشتری را به تهران تحمیل خواهد کرد. اتفاقی که در مقایسه سال های قبل هم کاملا مسأله را روشن می کند، مثلا اگر در سال نخست بعد از افتتاح کوروش بار ترافیکی مقابل این مجموعه ۵۰۰ متر بود، حالا حتی به کیلومترها هم رسیده است. با افزایش جمعیت و حتی افزایش خودروهای تک سرنشین برای آینده چه راهکاری دارید؟
 من مشکلاتی را که ترافیک کوروش برای ساکنان محل به وجود آورده است، کاملا قبول دارم، اما بیابید از زوایه دیگری هم این موضوع را نگاه کنیم. این که این مجموعه چقدر اشغالزایی کرد یا چقدر برای مردم جذاب بود که اوقات تعطیل و حتی غیر تعطیل شان را در این جاسپری می کنند. در خیابان شریعتی که چنین مرکز خرید بزرگی وجود ندارد، چقدر بار ترافیکی در روز زیاد است؟! بنابراین این موضوع فقط مختص کوروش نیست و در نقاط مختلف شهر وجود دارد. با همه اینها ما دنبال تعدیل مشکلات هستیم و الان یکی از زمین های اطراف را خریده ایم تا به پارکینگ اختصاصی دهیم. همکامی سیستم حمل و نقل عمومی که مردم را از نقاط مختلف شهر به کوروش بیاورد هم یکی از راهکارهای حل ماجراست.

• آقای جاویدی نژاد در آخر گفت و گوی ما خواهم یک سوال شخصی بپرسم. این که شما به عنوان طراح و معمار مجموعه کوروش وقتی همه نقاط قوت و ضعف این مرکز تجاری را می بینید بیسازگاری یا خانوادگی آن از مقابل کوروش عبور می کنید، چه حسی دارید؟
 معمار بزرگ ایرانی و طراح برج آزادی در یکی از مصاحبه های حمله بسیار بیبایی گفت از ایشان پرسیدند در طول دوران کاری چه چیزی بیشتر از آن تان می دهد و او در پاسخ گفت این که تا به حال نشده است کاری را تمام کنم و بعدش متوجه نشوم که یک جای آن اشتباه کردم! البته این نشان دهنده فروتنی بوده، اما واقعیت این است که این موضوع در خصوص من صدق می کند و شاید درد مشترکی بین معماران باشد. (باخنده) با همه اینها حس من به کوروش مثل پدری است که به آینده فرزندش در جامعه نگاه می کند یا به این فکر می کند که مردم دوستش دارند؟! به او احترام می گذارند؟! به خوبی از او مراقبت می کنند؟! دغدغه من برای کوروش این است که در گذر زمان پیری زودرس نگیرد. همین هم شده که این مجموعه هر سال در حال آپدیت شدن است و هر چند وقت یکبار چیزهای جدیدی به آن اضافه می کنیم تا طول عمر جوانی اش را زیاد کنیم

• این استقبال خیلی خوب است، اما نکته ای که در این بحث وجود دارد این که وقتی مخاطبان یک مجموعه زیاد می شوند، بار ترافیکی به وجود می آید. اتفاقی که در چند سال اخیر در اتوبان ستاری افتاده و ترافیک سنگینی را به این منطقه تحمیل کرد و گاها حتی اعتراض ساکنان محله را به همراه داشت. به نظر شما کوروش نباید دور تر از یک منطقه مسکونی ساخته می شد؟
 چقدر این سوال خوب است و فرصتی می دهد تا هم از مردم و ساکنان نزدیک به مرکز تجاری کوروش عذر خواهی کنیم و هم در این باره توضیح دهیم. راستش در این سال ها ما خیلی قضاوت شدید. قضاوتی که البته بخشی از آن درست است و شاید اگر خانه خود من هم در آن جا بود، می گفتم که آرامش مان به هم خورده است. اما واقعیت این است که این موضوع تقصیر من یا کارفرمای مجموعه کوروش نبود. این اشکال بزرگ مربوط به مدیریت شهری می شود، چرا که زمین مجموعه کوروش زمینی با کاربری تجاری بود و اگر ما نمی ساختیم، قطعا یک کارفرما و طراح دیگری آن را می ساخت. بنابراین این ایراد به ما وارد نیست و این موضوع به بستر مدیریت شهری برمی گردد که به چنین زمین هایی کاربری تجاری می دهد.

• به هر حال شما به عنوان طراح مجموعه کوروش باید مسأله ظرفیت پارکینگ و جای پارک را در نظر می گرفتید.
 کوروش یک لکه تجاری بود و مفهوم این موضوع یعنی مردم جذب این فضای می شوند. این موضوع برای کارفرما خیلی مهم است.

• ایراد به ما وارد نیست و این موضوع به بستر مدیریت شهری برمی گردد که به چنین زمین هایی کاربری تجاری می دهد.
 • به هر حال شما به عنوان طراح مجموعه کوروش باید مسأله ظرفیت پارکینگ و جای پارک را در نظر می گرفتید.
 کوروش یک لکه تجاری بود و مفهوم این موضوع یعنی مردم جذب این فضای می شوند. این موضوع برای کارفرما خیلی مهم است.

سینماها مردم را با فیلم آشتی دادند

کوروش مجموعه ای از فروشگاه های لباس، لوازم آرایشی، هایپرمارکت، شهر بازی، سینماور ستوران هاست. فکری که کنیدی بیشتر من مراجعه کننده به کوروش برای کدام یک از اینها می آید؟
 این موضوع نیاز به کار کارشناسی دارد و دقیقا نمی توان گفت. اما نکته ای که کاملا محرز است، استقبال مردم از سینماهای کوروش است. ما صنعت سینمای کشور را متحول کردیم. قبل از افتتاح کوروش، برای ساخت سینما در تهران سیاست های تشویقی گذاشته بودند، یعنی به سرمایه داری که قصد ساخت و ساز مجموعه تجاری را داشت، بدون عوارض مجوز ساخت سینما داده می شد تا تعداد سینماها افزایش پیدا کند. اما در چند سال اخیر و بعد از موفقیت سینمای کوروش حتی این سیاست تشویقی هم برداشته شد! چرا که آن قدر مردم از سینماهای کوروش استقبال کردند که بعضی وقت ها تا بامداد هم سانس های سینما پر می شود. مگر فیلم های سینمایی در این مدت متحول شده است؟! بنابراین به جرات می توانم بگویم که سینماهای کوروش، جامعه را با صنعت سینما آشتی داد.

به این دو موضوع توجه نشود فجاج بزرگی در معماری اتفاق می افتد. من هم وظیفه ام این بود که به تم و فلسفه توجه کنم. بنابراین نگاه من به فلسفه طراحی کوروش این بود که حرکت در محیط حرف اول را بزند. منظورم حرکت انسان در سطح، ارتفاع و حجم است. بنابراین راهروها و ارتباط بین این فضاها، عناصر دسترسی مثل پله برقی ها برایم خیلی مهم بود؛ مثلا الان هر گوشه ای از ساختمان که بایستید یک پرسپکتیوی از حرکت می بینید و حداقل چند راه عبوری را به بازدید کننده پیشنهاد می دهد.

• الان مراکز خرید و مجتمع های تجاری زیادی در مناطق مختلف شهر ساخته شده اند که هر کدام مخاطبان و در واقع مشتریان خودشان را دارند. منظورم این است که سلاطین مردم نیز با هم فرق می کنند. رضایتی که از آن حرف می زنید را چطور متوجه شدید؟
 بله، احساس رضایت بین گروه های مختلف یک جامعه متفاوت است. کوروش در منطقه تاپ تهران قرار ندارد، اما همان روزهای نخست بعد از افتتاح در پارکینگ کوروش خودروهایی پارک شد که نشان می داد مردم از هر قشر و منطقه ای به آن جا آمدند. پرشدن سانس های سینما هم یکی دیگر از نشانه های احساس رضایت در بین مردم بود، بنابراین سرعت رشد و شتاب بازدید کنندگان از مجموعه کوروش هم این موضوع را تایید کرد. با این حال باز هم به دلیل تعد مسافتی که در تهران وجود دارد، شاید هنوز هم خیلی از ساکنان پایتخت نتوانسته باشند به کوروش بیایند، اما حدود ۴۰ تا ۵۰ درصد مردم پایتخت به این جا آمده اند.

• آینده و طراحی مجموعه بزرگی مثل کوروش که هم فروشگاه و رستوران داشته باشد و هم سینما و شهر بازی و فود کورت از کجا آمد؟
 وقتی کوروش را شروع کردیم، فکر کردم که آیا باید بر سر چیزهایی که آموختیم، بایستیم و آنها به من حکم کنند یا نه می خواهم یک چیز مردمی بسازم که با قاعده و قوانین معماری هم مغایرتی نداشته باشد؛ اما جامعه دوستش داشته باشد. به نظر من این موضوع دو بردار داشت یکی بردار علم، تجربه و تخصص که یک آرشیتکت باید به آنها پایبند باشد است و یک بردار علایق یا سلیقه جامعه بود. من فکر کردم این دو بردار یک نقطه مشترک دارند و لزوما متضاد یکدیگر نیستند. کار سختی بود و خیلی روی آن فکر کردم که چطور می توان این دو را با هم منطبق کرد. به خصوص اینکه زمان هم برای ما خیلی مهم بود و نمی توانستیم زمان را از دست بدهیم.

• ساختمان و زیربنای کوروش آن قدر بزرگ است که باور اینکه طراحی اش کار یک نفر باشد، سخت است. با یک تیم کار تان را شروع کردید یا به تنهایی؟
 ببینید قطعا برای پروژه ای به بزرگی کوروش یک تیم لازم بود؛ اما تیم یک طرف ماجرا است و طرز تفکر در طرف دیگر. منظورم این است که اگر در طراحی ۵۰ نفر درگیر شوند، می شود ۵۰ فکر! و این ما را به جایی نمی رساند. من معتقدم در طراحی فکر باید واحد باشد و بنابراین مجبور شدم که کمی دیکتاتوری عمل کنم. (باخنده)
 • یعنی در کار تان می گویند: «هر چه من بگویم»؟!
 بله؛ شاید این خیلی قشنگ نباشد؛ اما نباید این را فراموش کنیم که در پروژه های بزرگ که زمانش هم محدود است کار باید پیش برود و نمی توان در گیر چالش با افراد مختلف شد. با این حال هر چند همفکری بین افراد مختلف درگیر در این پروژه وجود داشت اما به هر حال تصمیم نهایی را خود من می گرفتم.
 • خیلی از معماران معتقدند که ساختمان ها به غیر از اسکلت باید روح هم داشته باشند؛ کوروش چطور، روح دارد؟
 هر مجموعه ای باید تم و فلسفه طراحی داشته باشد. اگر